

Drontense principes: richtsnoer bij het bouwen aan de toekomstige samenleefomgeving

1. 'Dronten Ontwikkelt'

Dronten heeft zich de afgelopen decennia ontwikkeld tot een gemeente met ruim 43.000 inwoners. Ook de komende decennia zal Dronten blijven groeien. Ten eerste om te voldoen aan de woonvraag van eigen inwoners, daarnaast om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de woningnood in ons land. De wijze waarop Dronten zich de komende decennia zal ontwikkelen moet passen bij de identiteit van de gemeente. Bovendien vraagt de ontwikkeling een integrale benadering, want woningbouw is slechts één van de opgaven. Denk aan klimaat, energie, voedsel, water, een inclusieve samenleving, het tegengaan van armoede, goed onderwijs, het verbeteren van de biodiversiteit, etc.

Het integraal werken aan deze opgaven doen we onder de noemer 'Dronten Ontwikkelt'. De richtinggevende keuzes die daarbij nodig zijn komen samen in de integrale visie, die eind 2024 aan de raad wordt aangeboden.

De gemeente Dronten heeft de ambitie uitgesproken om - onder voorwaarden - te willen groeien. Allereerst om voor onze inwoners de kwalitatieve waarden en voorzieningen in de gemeente Dronten in stand te houden en te versterken. Daarnaast om zo een bijdrage te leveren aan het oplossen van de woningnood in Nederland.

(...)

Dit is de komende vier jaar een van de grootste thema's waar we gezamenlijk voor staan, en mee aan de slag gaan.

De groeiambitie loopt vooruit op het opstellen van de Integrale visie die voor 2024 op de agenda staat.

(collegeprogramma 2022-2026)

2. 'Dronten Ontwikkelt' in samenspel met de samenleving

Als gemeente werken we samen met andere overheden, maatschappelijke partners en inwoners aan een integrale aanpak voor de complexe opgaven. Dé eerste vraag die we samen met de samenleving moeten beantwoorden is: *Welk Dronten willen we zijn?* Het antwoord op die vraag is richtinggevend voor de stappen die we zetten binnen het programma 'Dronten Ontwikkelt'.

Groeien biedt kansen, voor onze voorzieningen, samenleving, bereikbaarheid en economie (...) waarbij de voorliggende vraag: *'Welk Dronten willen we zijn'* eerst met de samenleving beantwoord moet worden.
(coalitieakkoord 2022-2026)

Bij alles wat we doen hanteren we de uitgangspunten:

- onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn het vertrekpunt van ons handelen
- de duurzame en krachtige samenleving maken we samen
- we ontwikkelen een gemeente die blijft passen bij onze identiteit

(collegeprogramma 2022-2026)

3. Participatie over de vraag *Welk Dronten willen we zijn?*

Om antwoord op die vraag te krijgen zijn er in oktober 2022 diverse participatie-activiteiten uitgevoerd. We hebben een zo breed mogelijke groep inwoners willen bereiken om met hen in gesprek te gaan over

- kernwaarden en kwaliteiten van Dronten,
- over drijfveren en houding en
- over belangrijke thema's en prioriteiten

We spraken ruim 250 inwoners en nog eens ruim 400 vulden de online vragenlijst in. In de rapportage *"In gesprek over de toekomst"* vindt u de uitwerking van de opbrengsten van deze participatieronde.

Voor het participatieproces van 'Dronten Ontwikkelt' zetten we stevig in op zowel brede betrokkenheid maar ook eigenaarschap van Drontenaren. (...) Op deze manier willen we nog meer handen en voeten geven aan partnerschap en zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Dronten de kans te geven om invloed uit te oefenen, maar ook verantwoordelijkheid te nemen.
(collegeprogramma 2022-2026)

4. Rode draden participatie als basis voor de Drontense principes

Zoals afgesproken in de Procesnotitie Dronten Ontwikkelt (raad februari 2022) ontleen we de Drontense principes aan de uitkomsten van het participatietraject. Het rapport *"In gesprek over de toekomst"* presenteert de opbrengst van alle participatie-activiteiten. Daarin worden elf 'rode draden' zichtbaar:

Kernwaarden en kwaliteiten

Tijdens de bijeenkomsten is inwoners gevraagd welke kernwaarden en kwaliteiten van Dronten absoluut behouden moeten blijven in de toekomst. Drie onderdelen kwamen daarin vaak naar voren.

1. Dorpse karakter

Met stip op één staat het behouden van het dorps karakter van de gemeente. Inwoners vinden het erg belangrijk dat het dorps gevoel behouden blijft. Hoewel niet elke inwoner het "dorps karakter" op de zelfde wijze definieert, kan het in grote lijnen met de volgende kenmerken worden samengevat: Rust, ruimte, groen, gemoedelijk, onderlinge verbinding, geen grootschaligheid. Er zijn wel duidelijke verschillen tussen de kernen, zo wordt in de kern Dronten minder de focus gelegd op rust ten opzichte van Biddinghuizen en Swifterbant. Alhoewel in Dronten ook gehecht wordt aan kleinschaligheid, wordt de ambitie voor meer stadse allure en de behoefte aan meer levendigheid ook nadrukkelijk genoemd. De betekenis van een dorps karakter zal per kern in een volgende fase verder onderzocht worden.

2. Ruimte voor groen

Tijdens de bijeenkomsten zijn we niemand tegengekomen die het niet eens was met de kernwaarde 'groen'. Groen wordt gezien als een van de grootste kwaliteiten van de gemeente, wat goed bewaard moet blijven en ook nog wel mag worden versterkt. Met groen werd vooral verwezen naar het bos en water in de gemeente, maar ook naar de overige natuur binnen en buiten de dorpen. Het is nadrukkelijk de wens om ook in de dorpen het groen te behouden en versterken.

3. Ruimtelijke gevoel

Drontenaren waarderen het ruimtelijke gevoel. De rust en ruimte buiten de kernen (het platteland), maar ook de ruimte binnen de kernen. Hierbij verwijzen ze vooral naar de grote en ruime huizen met veel groen ertussen. Deze ruimte moet behouden blijven. Onderdeel daarvan is bijvoorbeeld niet te dicht op elkaar bouwen.

Drijfveren en houding

In gesprekken met inwoners kwamen een aantal punten naar voren die duidelijkheid gaven over de houding die bestuurders en ambtenaren van de gemeente Dronten richting de toekomst zouden moeten aannemen.

4. Geleidelijk groeien

Veel Drontenaren staan positief tegenover de voorgenomen groei van Dronten. Ze zien de voordelen er wel van in, zoals bijvoorbeeld een impuls in het verenigingsleven en meer investeringen in publieke voorzieningen. Wel maken veel inwoners zich zorgen over de snelheid van de groei. Om het dorps karakter te kunnen behouden willen ze graag geleidelijk groeien. Niet te snel in één keer, waardoor men elkaar niet meer kent en de sfeer zou kunnen veranderen. Dit geldt vooral in Swifterbant en Biddinghuizen.

5. Oog voor elkaar

Deze kernwaarde is in vele vormen teruggekomen. Een gemoedelijke sfeer, ons-kent-ons, groeten op straat, saamhorigheid, noaberschap; allemaal varianten op hetzelfde gevoel. Inwoners van gemeente Dronten vinden het belangrijk om oog voor elkaar te hebben.

6. Lef en karakter

Veel inwoners gaven aan dat de gemeente (bestuurders en ambtenaren) meer lef mag tonen. Zij vinden bijvoorbeeld dat de gemeente nu vaak aan ontwikkelaars overlaat wat er ergens gebouwd gaat worden, terwijl de gemeente meer zou kunnen sturen op de uitstraling. De grootschaligheid zoals dat in andere steden naar voren komt willen ze in gemeente Dronten

juist vermijden, de dorpen moeten karakter uitstralen. De zogenaamde blokkendozen worden lelijk gevonden.

Met lef wordt soms ook verwezen naar politieke besluitvaardigheid. Wat de inwoners betreft mag de politiek best doorpakken en keuzes maken, en mogen de processen om tot besluitvorming te komen versneld worden. Inwoners ergeren zich aan besluiteloosheid of het op het laatste moment terugdraaien van beslissingen. Daarnaast zou de gemeente meer lef moeten tonen wanneer ze hebben besloten ergens voor te gaan staan. Als men bijvoorbeeld voor jongeren wil bouwen, dan moet daar ook prioriteit aan gegeven worden.

Thema's en prioriteiten

Naast de kernwaarden en houding zijn er ook veel inhoudelijke thema's besproken. We zien ten minste vijf prioriteiten die hieruit naar voren komen.

7. Betaalbare woningen

Een van de redenen dat inwoners positief staan tegenover (lichte) groei van de gemeente is dat ook zij de noodzaak zien van meer betaalbare woningen. Vooral voor starters en ouderen ontbreekt het nu aan voldoende geschikte betaalbare woningen. Starters en ouderen uit de gemeente zouden een passend huis in de buurt moeten kunnen vinden. Er moet vooral niet worden ingezet op één soort woning, maar op een grote variatie aan betaalbare woningen: voor ieder wat wils. Hierbij kan ook worden gedacht aan alternatieve woonvormen, zoals een knarrenhof, kangoeroewoning, wonen op erven of woningen met gedeelde tuin. De inwoners gaven aan het gevoel te hebben dat mensen vanuit de randstad naar Dronten trokken met het gevolg dat de woningen duurder worden. Er is dus geopperd om prioriteit te geven aan de lokale bevolking.

8. Ontmoetingsplekken

Wat veel terugkwam, is dat er grote behoefte is aan voldoende ontmoetingsplekken. Zowel voor jongeren als ouderen. De buurthuizen worden erg gewaardeerd en moeten zeker behouden blijven. Extra openbare ontmoetingsplekken moeten worden toegevoegd. Niet alleen in de kern Dronten maar in de hele gemeente. Dit zou de gemeente niet moeten overlaten aan projectontwikkelaars maar hier zelf een actieve rol in nemen.

9. Verbinding tussen de kernen

Een grote ergernis is de aansluiting en de frequentie van het openbaar vervoer in gemeente Dronten. In het weekend is het lastig om met het openbaar vervoer vanuit Swifterbant en Biddinghuizen en het buitengebied naar Dronten te komen. Inwoners hebben behoefte aan passend openbaar vervoer. Om de jongeren meer vrijheid te geven, maar ook om ouderen de optie te geven om zelfstandig naar de verschillende kernen van Dronten te kunnen reizen.

10. Prioriteit aan de fiets

Fietsen is een thema dat vaak terugkwam tijdens de bijeenkomsten. Veiligere fietspaden, betere verlichting van de fietspaden, betere fietsverbindingen tussen de kernen. De fiets zou (nog meer) voorrang mogen krijgen op de auto. Tegelijk zijn veel mensen in gemeente Dronten afhankelijk van de auto (bijvoorbeeld vanwege slechte aansluitingen in het openbaar vervoer), en zou de auto dus wel een alternatief moeten blijven. Maar ook automobilisten geven aan dat er meer ruimte mag komen voor de fiets.

11. Recreatie aan het water en in het groen

Inwoners van gemeente Dronten waarderen het water en de natuur in de gemeente. Zij zien hier ook kansen. Er wordt nu volgens de inwoners nog weinig aan recreatie gefaciliteerd. Aan het water en in de natuur is volop ruimte om recreatie te creëren voor zowel inwoners als bezoekers. Denk bijvoorbeeld aan horeca, extra fiets- of wandelpaden, of het huren van bootjes.

Aan de hand van deze 'rode draden' zijn we tot een vijftal Drontense principes gekomen.

5. Drontense principes

De vijf principes staan rondom ons logo weergegeven. Daarmee geven we aan dat geen van de principes boven een ander staat; elk principe is even belangrijk en samen dragen ze integraal bij aan het maken van de optimale keuzes tijdens het bouwen aan de toekomst van de gemeente Dronten.

We groeien door en hanteren daarbij de volgende principes:

* We verwijst naar iedereen in de samenleving

Mensen maken de samenleving

De samenleving steeds een beetje mooier maken kan alleen door menselijk handelen. We leven goed samen, zien elkaar en kijken om naar elkaar. Ontmoeting draagt bij aan het versterken van onze krachtige samenleving.

Waarover gaat dit principe

- De omgang met elkaar in de samenleving.
- Niet de systemen, niet de regels, niet de structuren maar de mensen bepalen het succes van de samenleving.

Inkleuring op basis van de participatie-opbrengsten

- Goed samenleven – we omarmen verschillen, benutten ieders talenten en helpen elkaar.
- Inclusie – we zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen.
- Ontmoeten – we dragen bij aan ontmoetingen en het voorkomen van eenzaamheid.
- Mensen maken de samenleving – door om te kijken naar elkaar en naar de leefomgeving.
- (Zorg)voorzieningen zijn dichtbij.
- Niet systemen, niet besluiten, niet technologieën maar menselijk handelen maakt de samenleving.

Krachtige samenleving

In de gemeente Dronten ontwikkelen mensen zich, als individu, maar ook als deelnemer aan en onderdeel van de samenleving.(...) Een krachtige samenleving ontstaat door om te zien naar elkaar en elkaar te helpen, zonder direct te redden. Om te kunnen omzien naar elkaar is ontmoeting nodig. (collegeprogramma 2022-2026)

We koesteren het dorpse karakter

Vertrouw op de kracht van de dorpen, waardeer de identiteit en bouw daarop voort. Elkaar kennen en gemoedelijk samen leven, dragen bij aan het dorpse, kleinschalige gevoel met rust, ruimte, en groen.

Waarover gaat dit principe

- Omzien naar elkaar.
- Het fysieke karakter; kleinschalig, laagbouw, ruime opzet.

Inkleuring op basis van de participatie-opbrengsten

- Geef en beleef ruimte.
- Omkijken naar elkaar.
- Ontmoeten.
- Goed samenleven.
- Kleinschaligheid- we koesteren de kleinschaligheid, ook in de manier waarop we nieuwe wijken bouwen.
- Nieuwe wijken zijn divers van opzet en dragen bij aan de sociale cohesie; variëteit in wonen.
- Kwaliteit boven kwantiteit.
- Verschil mag er zijn- er mogen verschillen zijn tussen de dorpen. In de kern Dronten mag er ruimte zijn voor wat stadse allure. In Biddinghuizen en Swifterbant koesteren we het karakter van “het dorpse”.

Onze identiteit is van belang

De identiteit van de gemeente Dronten is voor ons belangrijk. Onze cultuur en lokale geschiedenis, maar ook ons groen en natuur en de verbinding tussen landbouw, onze dorpen en onze dorpsbossen. We sluiten aan bij wat nodig is om Biddinghuizen, Dronten en Swifterbant en omgeving mooier te maken.

(collegeprogramma 2022-2026)

Onze basis is groen

Om duurzaam de toekomst tegemoet te gaan, erkennen we dat wij als mens onderdeel zijn van de natuur. We waarderen de bossen, de randmeren, de landelijke gebieden en de groenstroken, en zorgen ervoor dat we die natuur behouden en versterken. We kiezen de opties die bijdragen aan de duurzame toekomst.

Waarover gaat dit principe

- Duurzaamheid, circulair.
- Biodiversiteit.
- Groene openbare ruimte (groenstroken, bos, tuinen).

Inkleuring op basis van de participatie-opbrengsten

- Biodiversiteit en groen zitten in onze haarvaten.
- Duurzaamheid.
- Mobiliteit; prioriteit voor fiets en openbaar vervoer.
- We bouwen circulair en zo mogelijk natuur-inclusief.
- We behouden groene zones binnen én tussen wijken .
- We benutten de kracht van water en natuur meer voor gezonde vrijetijdsbesteding.

We tonen lef

De pioniers die Dronten bouwden toonden lef, en dat lef zetten we voort op weg naar de toekomst. We denken buiten de gebaande paden en creëren en pakken kansen.

Waarover gaat dit principe

- De overheid die positie/stelling neemt als hoeder van algemeen belang (bijvoorbeeld in de relatie met projectontwikkelaars).
- De overheid die doortastend en besluitvaardig is.

- Gehoor durven geven aan participatieopbrengsten omdat onze inwoners soms de echte experts zijn.
- Vernieuwend, innovatief durven zijn.

Inkleuring op basis van de participatie-opbrengsten

- We zijn een gemeente met lef.
- Buiten de gebaande paden- op de schouders van de pioniers die ons voorgingen, krijgen de pioniers van nu ruimte om keuzes te maken die bijdragen aan een duurzame toekomst. Ook als dit gedurfde keuzes zijn.
- Kansen creëren en pakken- door samen te werken en belangen te koppelen benutten we kansen en durven we te experimenteren.
- Ont-moeten- we varen in Dronten onze eigen koers, wél in samenwerking met onze omgeving, maar passend bij onze eigen identiteit.
- Pionieren zit in onze haarvaten. Dat vraagt om lef, ook in besluitvorming. Dat betekent dat het soms kan schuren en dat een experiment soms anders uitpakt dan vooraf gedacht. Dat accepteren we en daar leren we van.

Met lef doorontwikkelen

We hebben een aantal flinke uitdagingen waar we ons met energie voor inzetten. We willen die fijne samenleving blijven, waar het goed wonen en werken is en waar kwaliteit voor kwantiteit gaat. Een gemeente die ruimte biedt voor innovatie en creatie. We maken meer dan voorheen doorslaggevende keuzes met visie. Dat vraagt om inspiratie, kijken hoe het ook anders kan! Dat betekent niet alleen beheren, maar met lef doorontwikkelen. Daar gaan we voor. (collegeprogramma 2022-2026)

Dronten geeft je de ruimte

Ruimte is veelzijdig. Ruimte ervaar je om je heen, en gaat ook over ruimte om jezelf te zijn. We waarderen de ruimte die we hier hebben in Dronten. We geven ruimte aan ontwikkeling en respecteren de ruimte van de ander.

Waarover gaat dit principe

- Fysieke ruimte.
- Ruimte om jezelf te (mogen) zijn.
- Ruimte voor ontwikkeling (economisch, persoonlijk, cultureel).

Inkleuring op basis van de participatie-opbrengsten

- Ruimte als je van je af kijkt
- Ruimte als je naar binnen kijkt
- Ruimte om te mogen zijn wie je bent
- Ruimte om je te ontwikkelen en jouw kansen te pakken
- Ruimte om initiatief te tonen en te ondernemen
- Ruimte voor beweging en duurzame verbindingen (fiets en openbaar vervoer)
- Ruimte voor het recreatief benutten van water en natuur

6. Het 'gewicht' van de Drontense principes

Richtsnoer, uitgangspunten, leidraden, regel waar je je in ieder geval aan wilt houden, grondbeginsel, waarde ... allemaal min of meer synoniem voor principe en allemaal met een gewichtig karakter.

De principes moeten dan ook als behoorlijk zwaarwegend worden gevoeld. Ter vergelijking: in het collegeprogramma wordt gezegd: "Onze identiteit is van belang." Die uitspraak heeft ook een behoorlijk zwaarwegend karakter.

Je kunt het gewicht van de principes ook vergelijken met het gewicht van kernwaarden die als het goed is ook te allen tijde doorklinken in keuzes en handelingen.

7. Hoe kunnen de Drontense principes worden gebruikt?

Het traject van 'Dronten Ontwikkelt' is langjarig. Onderweg zullen regelmatig belangrijke keuzes gemaakt moeten worden. Denk bijvoorbeeld aan het te nemen raadsbesluit over de groeiambitie (voorjaar 2023). Op dergelijke momenten kunnen Drontense principes op drie manieren worden gebruikt:

- a. Als **reflectiepunt** in afwegingen. Doen we in deze afweging nog recht aan onze principes? Wat zeggen de principes ons bij het maken van deze afweging?
- b. Als **richtsnoer** voor het handelen: uitgangspunten vanuit de samenleving over welke samenleving wij willen zijn, wat we willen vasthouden, vernieuwen en uitvergroten.
- c. Als **beoordelingscriteria** door inwoners en partners in de samenleving over het door college/raad genomen besluit. "Kunt u aangeven college/raad hoe dit besluit zich verhoudt tot de Drontense principes?"
- d. Als **onderdeel van de advisering** vanuit de organisatie aan college en raad. Denkbaar is dat college- en raadsvoorstellen (waarbij dat relevant is) een paragraaf Drontense principes krijgen.

8. De Drontense principes verder aanscherpen

De principes doen ertoe, ze hebben 'gewicht'. De principes zijn daarom kort, bondig, krachtig geformuleerd. Bij het gebruik zal echter blijken dat er meerdere interpretaties en beelden mogelijk zijn. Het gesprek daarover is de belangrijkste manier om het 'gewicht' en de kracht van de principes te borgen. Oefening aan de hand van casuïstiek kan daarbij helpen. Het is vergelijkbaar met de jurisprudentie rondom wetgeving. De rechtsregels in een wet komen 'tot leven' en krijgen inkleuring door de rechter die de regels toepast in een juridische casus. Zo willen we ook rondom de Drontense principes als het ware "jurisprudentie" opbouwen door de principes toe te passen in meerdere (oefen)casussen. De principes zijn straks vastgesteld (zoals een rechtsregel ook is vastgesteld) en worden in de praktijk gaandeweg ingekleurd en aangescherpt. En dat is belangrijk want op die manier ontstaan er gedeelde interpretaties en gedeelde beelden over de Drontense principes.